

TEN GELEIDE

De geschiedenis is een aaneenschakeling van strijd tussen enerzijds partijen die sociale gelijkheid verdedigen en anderzijds zij die sociale ongelijkheid willen handhaven. Op bepaalde ogenblikken schenen de strijders voor sociale gelijkheid het te halen, maar steeds bleef veel van de sociale ongelijkheid overeind. Op 4 juli 1776 ondertekenden de onafhankelijkheidsstrijders van de Amerikaanse Revolutie *The Declaration of Independence* waarin zij verklaren "..., that all men are created equal", een uitspraak die zeker met een korrel zout moet worden genomen, vermits het duidelijk was dat deze verklaring niet op de slaven van toepassing was. In 1789 proclameerden de Franse revolutionairen in eenzelfde geest *Liberté, Egalité, Fraternité*. En ook hier bleek later dat deze gelijkheid niet voor iedereen dezelfde was. De Sovjetrevolutie van 1917 vocht voor dezelfde sociale gelijkheid. Maar moet ook nu, anno 1991, niet worden toegegeven dat deze gelijkheid niet werd bereikt. En opnieuw gaat men andere wegen op.

Deze enkele historische vaststellingen maken duidelijk dat sociologen het probleem van de sociale ongelijkheid zeker niet hebben uitgevonden. Mensen leden en lijdten onder de ongelijkheid en kwamen en komen ertegen in verzet. Zij verenig(d)en zich in sociale bewegingen, politieke partijen en vakbonden en ijver(d)en op die manier voor meer sociale gelijkheid. Het zijn vooral deze maatschappelijke bewegingen die in onze samenleving democratisering en emancipatie hebben bewerkt. Niet steeds met evenveel succes, maar toch met de vaste wil om meer sociale rechtvaardigheid te bewerken.

Ook al heeft de sociologie het probleem van de sociale ongelijkheid niet ontdekt, haar bijdrage tot de kennis van het probleem is niet zonder betekenis. Sociologen hebben zich steeds de vraag gesteld waarom samenlevingen, waarin dit verlangen naar gelijkheid zo sterk aanwezig is, dit dan toch niet realiseren. Zij stelden vast dat de natuur niet iedereen met dezelfde capaciteiten bedeede en dat bepaalde capaciteiten in de samenleving niet dezelfde appreciatie kregen. Zij stelden vast dat niet iedereen over dezelfde middelen kon beschikken Spijts

alle grondrechten die het tegengestelde proclameren. En zelfs wanneer men toch dezelfde middelen kreeg, bereikte niet iedereen een gelijk resultaat. Sociale gelijkheid ligt niet voor de hand, ook al gelooft men graag dat dit wel het geval zou zijn en heeft men de instituties gecreëerd die deze gelijkheid zouden moeten garanderen. De sociologie heeft zich sedert haar ontstaan met deze problemen bezig gehouden. De volgende vragen doken telkens op : wat verstaan mensen eigenlijk onder sociale gelijkheid en waarom wordt dat ideaal dat in een samenleving zoveel aandacht heeft gekregen niet bereikt. Dat zijn ook de vragen die in dit themanummer over sociale ongelijkheid opnieuw ter sprake komen. Het is een oud probleem dat nog steeds de mensen bezig houdt en waarover in dit themanummer van het *Tijdschrift voor Sociologie* een twintigtal Vlaamse sociologen wat meer klaarheid pogen te brengen, meer bepaald over de sociale ongelijkheid in Vlaanderen. Erik Henderickx en Jan Vranken waren de gast-redacteuren voor dit nummer. Zij hebben deze onderzoekers samengebracht en gevraagd om samen nog eens dit probleem te bekijken, elk vanuit zijn eigen specialisme. Wij danken hen voor deze belangrijke arbeid en hopen dat beleidvoerders die opkomen voor sociale rechtvaardigheid en emancipatie hierin ook enige inspiratie mogen vinden.

J.C. Verhoeven
Hoofdredacteur